

Hvordan forbedre EKV-program som har metodespesifikk fasit?

Anne Stavelin
Bioingeniør, PhD

NKK-møte, Solstrand 14. mars 2014

www.noklus.no

Norsk kvalitetsforbedring av laboratorievirksomhet utenfor sykehus

Generelt om EKV

- Hensikten er å
 - avsløre analysefeil (og rette dem opp)
 - overvåke analysekvaliteten
 - dokumentere analysekvaliteten
- Evaluering av hver enkelt deltaker
- Evaluering av analysemetodene
- Forutsetningen er at resultatene kan brukes som grunnlag for å vurdere analysekvaliteten på pasientprøver

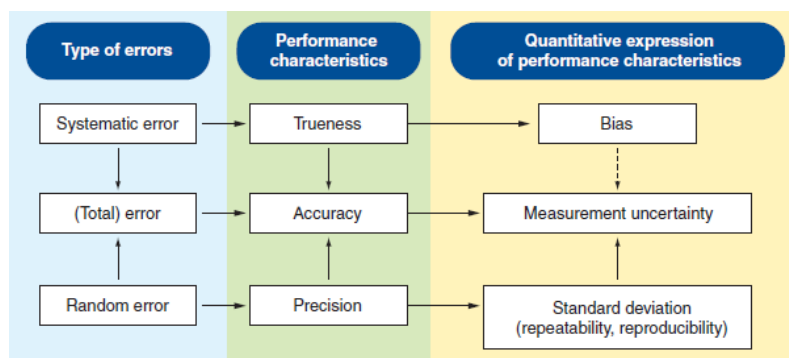
Kvalitetsmål

- Er analysekvaliteten god nok?
- Fornuftige krav til kvalitet
- Er analysekvaliteten så god at det bidrar til rett medisinsk beslutning?
- Ulike strategier for å sette kvalitetsmål. Hierarki
 1. Klinisk utfall
 2. Biologisk variasjon, klinikerens meninger
 3. Ekspertter (nasjonale/internasjonale)
 4. EKV organisasjoner og akkrediteringsorganer
 5. "State of the art"

Kenny et al. Scand J Clin Lab Invest 1999; 59: 585

NOKLUS

Begreper som beskriver kvalitet

Trueness = Riktighet
Accuracy = Nøyaktighet

Theodorsson. Bioanalysis 2012; 4: 305-320

NOKLUS

Definisjoner impresisjon

- Repeterbarhet
 - Gjentatte målinger av samme prøve under samme betingelser (eks samme operatør, instrument, sted)
 - Kan også betegnes innen-serie variasjon
- Intermediate presisjon
 - Gjentatte målinger av samme prøve under varierende betingelser over tid (eks ulike operatører, ulike dager, ulike kalibreringer), men på samme sted
 - Kan også betegnes som total innen-laboratorie variasjon
- Reproduserbarhet
 - Gjentatte målinger av samme prøve under varierende betingelser på ulike steder
 - Kan også betegnes som mellom-laboratorie variasjon

International Vocabulary of Metrology (VIM), 3rd edition, 2006

Ulike EKV kategorier

EKV kategori	Pasientlikt materiale	Referanse fasit	Replikate målinger	Evalueringsmetode	Evalueringsmetode
1	Ja	Ja	Ja	Riktighet Harmonisering av metoder Repeterbarhet Reproduserbarhet	Riktighet Sammenlikning med andre metoder Repeterbarhet Sammenlikning innen egen metode
2	Ja	Ja	Nei	Riktighet Harmonisering av metoder Reproduserbarhet	Nøyaktighet Sammenlikning med andre metoder Sammenlikning innen egen metode
3	Ja	Nei	Ja	Harmonisering av metoder Repeterbarhet Reproduserbarhet	Sammenlikning med andre metoder Repeterbarhet Sammenlikning innen egen metode
4	Ja	Nei	Nei	Harmonisering av metoder Reproduserbarhet	Sammenlikning med andre metoder Sammenlikning innen egen metode
5	Nei	Nei	Ja	Repeterbarhet Reproduserbarhet	Repeterbarhet Sammenlikning innen egen metode
6	Nei	Nei	Nei	Reproduserbarhet	Sammenlikning innen egen metode

Hvordan forbedre EKV program der det benyttes metodespesifikke fasiter?

Ny EKV modell

Clinical Chemistry 59:2
363–371 (2013)

Laboratory Management

External Quality Assessment of Point-of-Care Methods:
Model For Combined Assessment of Method Bias and
Single-Participant Performance by the Use of Native
Patient Samples and Noncommutable Control Materials

Anne Stavelin,^{1,2} Per Hyltoft Petersen,¹ Una Ø. Solvik,² and Sverre Sandberg^{2,3}

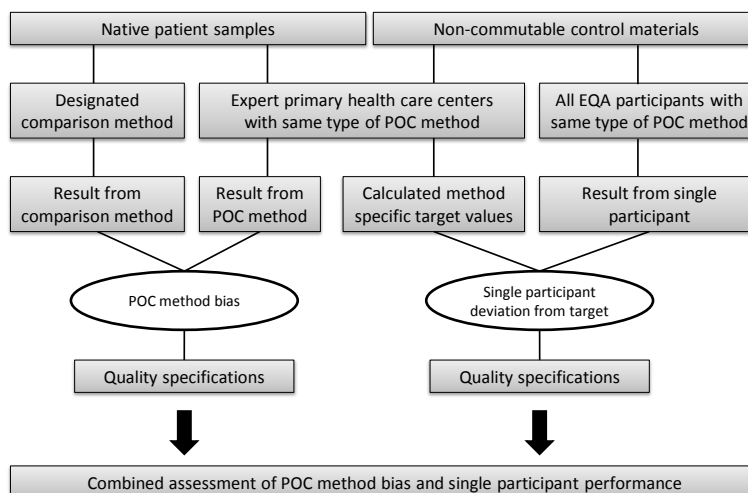

Hensikt

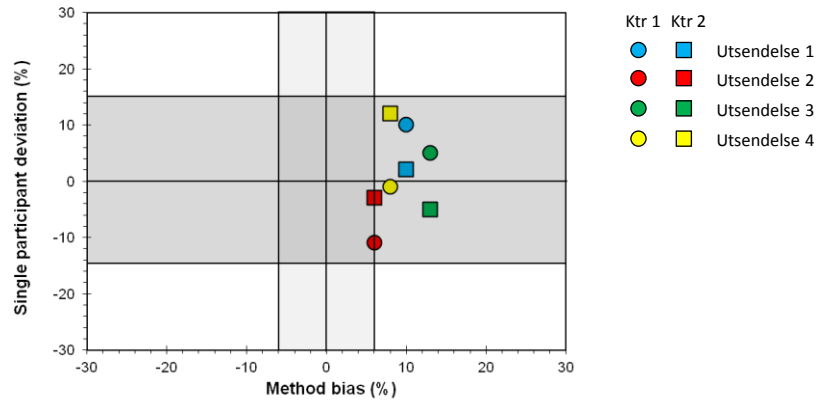
- Evaluere om metodene har et systematisk avvik
 - ferske pasientprøver
- Kombinere dette med resultater fra EKV utsendelsene
 - frysetørret kontrollmateriale
- Evaluering både av metodene og den enkelte deltaker
- Deltakeren får mer informasjon om sin metode
- Bør kunne utføres rutinemessig, f.eks en gang per år

Ny EKV modell

Kombinert evaluering - eksempler

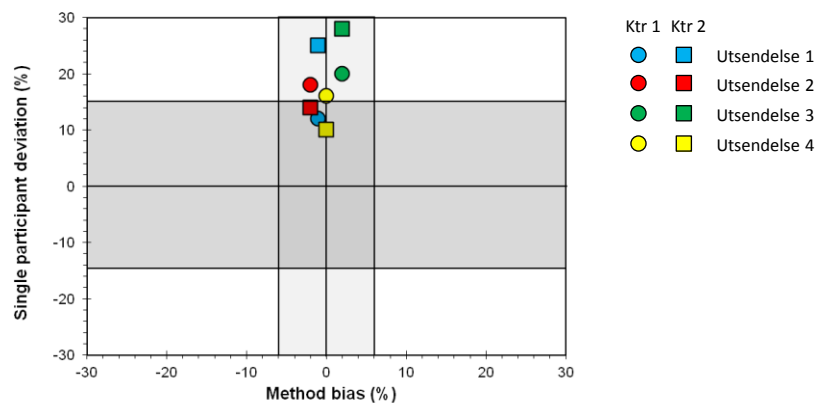

Metoden: For høy

Deltakeren: OK

NOKLUS

Kombinert evaluering - eksempler

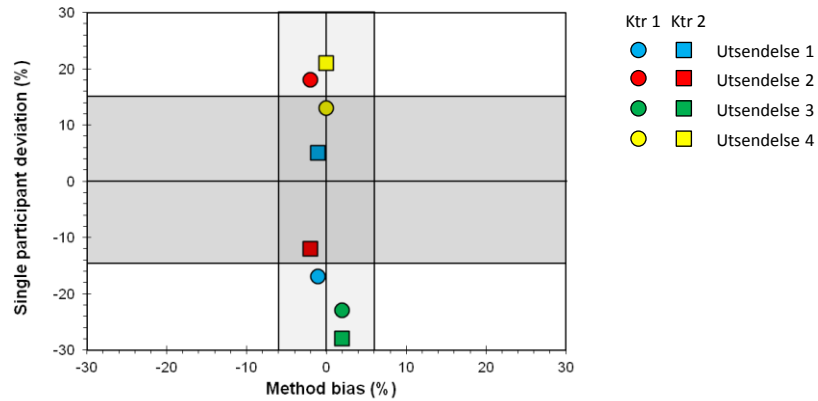

Metoden: OK

Deltakeren: For høy

NOKLUS

Kombinert evaluering - eksempler

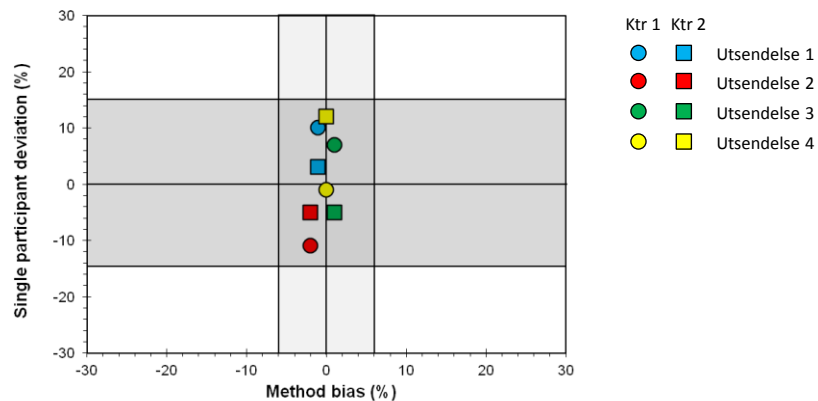

Metoden: OK

Deltakeren: For lav og høy

NOKLUS

Kombinert evaluering - eksempler

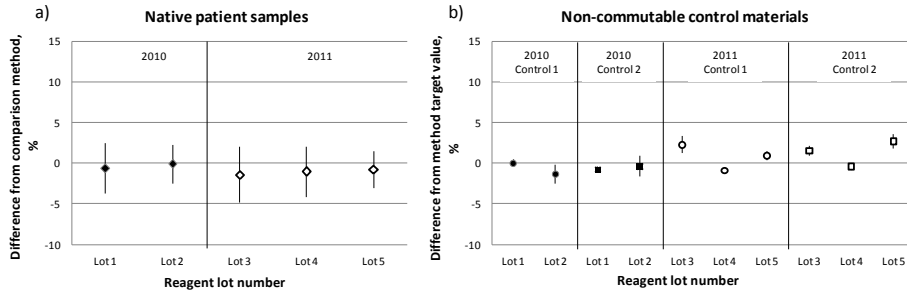
Metoden: OK

Deltakeren: OK

NOKLUS

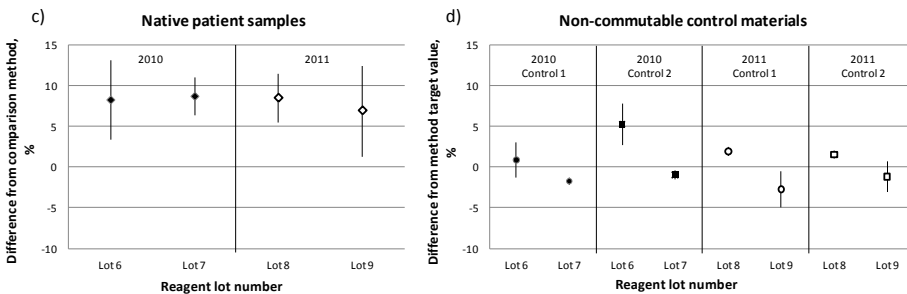
Lot-til-lot variasjon

CoaguChek XS Plus

Lot-til-lot variasjon

Thrombotrack

Oppsummering

- Når kontrollmaterialet ikke er pasientlikt (kommutabelt) kan det kun benyttes metodespesifikk fasit (kategori 5 og 6)
- Verken metodene eller deltakerne kan da vurderes for systematiske avvik (ingen vurdering av riktighet)
- En ny modell der systematiske avvik blir vurdert i kombinasjon med resultater fra EKV er publisert
- Det er anbefalt at EKV organisasjoner implementerer denne modellen (Ref: Editorial i Clinical Chemistry 2013;59:335-7)

NOKLUS